

Kapya môṇ atu ba Pol hato hadêṇ Timoti Abô môṇ

Pol hato kapyâ êntêk hadêṇ Timoti. Timoti ma anyô Listla te (Ap 16:1). Lambô ma anyô Glik te ma talêbô ma avi Islael. Pol lo Silas bôk i enaṇ Wapômbêṇ anêṇ Abô Mavi evenṇ ma ewa Timoti haviṇ (Ap 16:1-4). Vêṃ ma Pol hi hamô Epesus hatôm sondabêṇ lô ba hanaṇ Wapômbêṇ anêṇ Abô Mavi ma Timoti hamô ba hadum ku êṇ haviṇ (Ap 19:1-22). Havenṇ yam ma Pol hatak Timoti ek eyabiṇ avômalô êvhaviṇ anêṇ Epesus ma hi plovins Masedonia. Ma Pol hayê nena tem êmô loṇ êṇ sawa daim ba intu hato kapyâ êntêk ek nêṃ Timoti sa. Hato hathak loṇôndê eyabiṇ ṇê êvhaviṇ lôk kobom nêṇem yeṇ êndêṇ Wapômbêṇ lôk eyabiṇ i esak kêdôṇwaga abôyaṇ.

Hato hadêṇ 64 AD la.

¹ Ya Pol, Yisu Kilisi anêṇ aposel yahato kapyâ êntêk. Wapômbêṇ anyô hêv alalô bulubiṇ lôk Yisu Kilisi ôpatu ba alalô aêv malenṇ, thai enaṇ abô ba yahabitak Yisu Kilisi anêṇ aposel.

² *Hadêṇ o Timoti yenaṇ okna anôṇ atu ba hôêvhaviṇ.

Kamik Wapômbêṇ lôk Yisu Kilisi alalôaniṇ Anyô Bêṇ iniṇ wapôm lôk kapôlôṇiṇ ma labali êmô imbiṇ o.

Nanḡik abôyaṇ pesa

* 1:2: Ap 16:1-3; Tit 1:4

³ Sêbôk atu ba yaha plovins Masedonia ma yaha-son o lokwan nena ômô Epesus ek onan êndên nê takatu ba êdôn avômalô hathak êvhavin anên ôdôn yan nena netak iniñ ku êñ.

⁴ *Ma min thêlô nimbi kukuthin abôyan bô lôk nekatun limi bôbô takatu ba êthôn palin ami. Nôm takên hadum ba avômalô leninhabui ma min hêv thêlô sa ek nênimbin Wapômbên anên auk ami.

⁵ Yahanan abô takên ek alalôaniñ kapôlônin ênjêk mabun lôk nasôl ba naya lôk nanênimbin avanôn ek leninimbin avômalô vi.

⁶ Avômalô doho lêk etak auk takên ba idum may-aliv hatôm abô anên ôdôn mi.

⁷ Thêlô min eyala abô takatu ba enan hathak ami ba leninhavin nimbitak êtôm anyô êv auk hathak abô balabun ba idum hatôm thêlôda nê lôkauk.

⁸ *Ma donjom alalô ayala nena anyôla min halela abô balabun ami, êñ ma nôm mavi anôn.

⁹ Ma bôk ayala yôv nena balabun ma min eto ek nê thêthôn ami. Mi. Eto ek nê takatu ba min esopa Wapômbên anên abô ami lôk nê lenôndôn kôtôn lôk nê min êvhavin ami lôk nê kambom lomalama lôk nê min mathen ami lôk nê ibulin Wapômbên lôk nê ik lami lo taluvi vônô lôk nê ik anyô vônô.

¹⁰ Ma eto ek nê idum sek havin anyô yan yanavi lôk anyô da idum i ma avi da idum i, lôk nê ewa anyô vi vani hatôm iniñ nê ku lôk nê enan abôyan êmô lon idum abô. Eto balabun êñ ek kambom takên lôk nôm lada takatu ba min esopa auk thêthôn ami.

* 1:4: 1Ti 4:7; Tit 1:14 * 1:8: Lom 7:12,16

¹¹ Auk thêthôn êṇ ma abô mavi atu ba hik Wapômbêṇ atu ba ida hamô mavi anêṇ lôkmanṇiṇ tho ma bôk hêv hadêṇ ya ek yayabinṇ.

Pol hêv lamavi hadêṇ Wapômbêṇ

¹² *Yisu Kilisi hêv lôklokwanṇ hadêṇ ya ba hayala yenaṇ ku mavi. Ba intu hêv ya ek yandum anêṇ ku. Aêṇ ba intu yahêv yalenṇmavi hadêṇ Yisu Kilisi alalôaniṇ Anyô Bêṇ.

¹³ *Sêbôk atu ba miṇ yahêvhavinṇ ami ba yahason nena yahadum mavi ba yahananṇ abôma hathak Wapômbêṇ lôk yahêv vovanṇ hadêṇ anêṇ avômalô ma ya anyô yalenṇaṇa. Ma donṭom Wapômbêṇ hêv kapô ek ya.

¹⁴ Anyô Bêṇ ma anyô wapôm ba hanṇasô êvhavinṇ lôk lenṇimavi atu ba yahapôm hêk Yisu Kilisi aleba anêṇ daṇ mi.

¹⁵ *Êntêk ma abô avanônṇ biṇ ba avômalô sapêṇ nêṇêṇmimbiṇ. Yisu Kilisi halôk pik ba halêm ek nêṇ avômalô kambom bulubiṇ. Ma yada ma anyô ôvathek anônṇ.

¹⁶ Ba intu Wapômbêṇ hêv kapô ek ya anyô ôvathek kambom êṇ ek yani injik Yisu Kilisi anêṇ malinṇyaô atu ba anêṇ daṇ mi tho ek avômalô nêṇê ba nêṇêṇmimbiṇ ma neja lôkmala atu ba nêṇô wak nômbêṇ intu sapêṇ.

¹⁷ Wapômbêṇ ma kiṇ hatôm wak nômbêṇ intu sapêṇ ba ida hamô lôkmala. Ma avômalô miṇ hatôm nêṇê ami. Yanida ma Wapômbêṇ. Aêṇ ba nanêṇ athêṇ lôkmanṇiṇ êndêṇ Wapômbêṇ wak nômbêṇ intu sapêṇ. Avanônṇ.

* **1:12:** Ap 9:15; 1Ko 15:9-10; Gal 1:15-16

* **1:13:** Ap 8:3; 9:1-5

* **1:15:** Luk 19:10

Timoti injik vovak lôklokwan esak kobom kam-bom

¹⁸ Timoti yenan okna, sêbôk ma plopet enan abô hathak o. Yahavatho thêlônin abô lon hathak ku takatu ba bôk yahêv hadên o yôv. Lemimbi abô takên ek nunḡwik vovak mavi atu.

¹⁹ Ombalon hôêvhavin lon lôk ôsô o ba oya. Doho bôk êpôlik hathak auk ên ba inin êvhavin hatôm yen hamô ôthôm lôk lovak bên ba hamô yen vose.

²⁰ *Himeneus lo Aleksanda bôk idum aên ba yahêv i hadên Sadan ek thai neja auk ek min thai nenan abôma esak Wapômbên ami.

2

Naten mek ek nê avômalô vi sa

¹ Aên ba nodanô! Môlô noten mek bên anôn ba nonan môlônim lemimhavin bên lôk nônêm lemimmavi esak avômalô sapên. Ma nonan injik Wapômbên lin ek nê avômalô takatu ba leninmalain sa. Ma noten mek ek

² kin lôk nê bênbên takatu imbin ek alalô namô labali mavi lôk namô malinjaô ek alalô nasopa Wapômbên ba namô yani vibin.

³ Mek takêntêk ma mavi ba tem indum alalôanin Wapômbên anyô hêv alalô bulubin lamavi.

⁴ Yani lahavin avômalô lôkthô neyala abô avanôn ek nê thêlô bulubin aêntêk nena

⁵ Wapômbên ma donḡtom. Ma Yisu Kilisi iyom intu anyô yôhok ek embak avômalô lon imbin Wapômbên.

* **1:20:** 1Ko 5:5; 2Ti 4:14-15

⁶ *Ma Wapômbên bôk hatak anêṅ waklavônṅ te yôv ba intu hêv Yisu Kilisi êṅ ek nêṁ avômalô vuli lôk injik thô nena Wapômbênṅ lahaviṅ nêṁ avômalô sapêṅ bulubiṅ.

⁷ *Yisu habi baṅ hayô hêk ya ek yandum ku aposel ek yanaṅ abô mavi êntêk bêṅ. Ya anyô yahêv auk hathak êvhaviṅ anôṅ hadêṅ nê daluk. Yahananṅ avanôṅ biṅ. Ma miṅ yahananṅ abôyanṅ ami.

⁸ Ba yalenṅhaviṅ anyô sapêṅ netak lenṅṅaṅa lôk abô êkôki lôk nimbitak mathenṅ ma nêṁ nêṁ bahenṅṅ liṅ ba netenṅ mek.

Avi iniṅ kobom nindum

⁹ *Ma yalenṅhaviṅ avi nijik kwêv mavi lôk nipuk sôp mavi lôk nepesanṅ i mavi êtôm atu ba miṅ êbôi ami. Ma miṅ nibutiṅ lenṅṅkadôk detaim lôk nebanu kôm kôm gol lôk kôm kôm kêkêlô esak lenṅṅkupik ma nijik kwêv lo sôp lôkmanṅṅ ami.

¹⁰ *Thêlô lenṅṅimbi auk ek nindum mavi loma-loma. Êṅ ma iniṅ kwêv lo sôp. Avi takatu ba elanô Wapômbênṅ anêṅ abô ba esopa ethak idum aênṅ.

¹¹ Môlô othak donṅtom ek nêṁ nêṁ yenṅ, êṅ ma avi nêṁ anyô vibinṅ i yom ba nêṁ bônônṅ ek neja auk.

¹²⁻¹³ *Wapômbênṅ hapesanṅ Adam hamônṅ ma Ewa havenṅ yam. Ba intu miṅ yahatak avi ek nêṁ nêṁ auk mena nêṁ nêṁ ek anyô ami. Thêlô nêṁ bônônṅ i yom.

* **2:6:** Gal 1:4 * **2:7:** Ap 9:15; Gal 2:7-8; 2Ti 1:11 * **2:9:** 1Pi 3:3-5

* **2:10:** 1Ti 5:10 * **2:12-13:** 1Ko 14:34; Stt 2:7,21-22; 1Ko 11:8-9

14 *Ma Sadañ miñ hasau Adam ami. Yani hasau Ewa ba habitak avi lëndôn kôtôn.

15 Ma donñtom avi te tem embathu amena ba avi takatu ba êvhaviñ ba êmô mathen ma lenñhaviñ lôk eyabiñ i mavi ma tem neja bulubiñ.

3

Avaka inin abô

1 *Êntêk ma abô avanôn. Anyôla anên auk nena imbitak avaka, êñ ma mavi.

2 *Ma avômalô nêgê ôpên nena anyô thêthôn vêmam ka nendam ek imbitak anyô bên. Ma êmô tinñ imbiñ yanavi. Yani anyô auk mavi lôk hapuki loñ ma hamô batôn oyañ lôk hawa avômalô thô ma hadôn avômalô mavi.

3 Yani miñ inum wain ba endo molo lôk lamanin ba injik vovak ami. Yani êmô yôhok ma miñ laimbiñ valuseleñ ami.

4 Yani eyabiñ yanavi lôk nali mavi ma êndôn nali ek nesopa anên abô ba nêmô yani vibin.

5 Anyô miñ hayabiñ yanavi lo nali mavi ami ma miñ hatôm eyabiñ Wapômbên anên avômalô ôdôn takatu ba êvhaviñ mavi ami.

6-7 *Anyô kambom te hiki liliñ ba habitak mavi ma miñ enja athên bên ba indum ku te kethen ami endeba nê daluk nêgê imbiñ nena yani anyô mavi am. Yakô tem yani êmbôi ba enja mama ba êndok Sadañ anên lek ba nêm yak imbiñ Sadañ êndên waklavôn indum abô.

* 2:14: Stt 3:1-6; 2Ko 11:3

* 3:1: Ap 20:28

* 3:2: Tit 1:6-9

* 3:6-7: 2Ko 8:21

Nê êv avômalô sa inin abô

⁸ Ma nê takatu ba idum ku ba êv avômalô êvhavin sa ma nêmo thêthôn êtôm avaka. Thêlô nenan abô avanôn iyom. Ma min ninum wain bêñ anôn lôk netanñani esak avômalô vi inin valuselen ami.

⁹ Thêlô nêsôi ba neya ma nênemimbin nômka nômbeñ atu ba Wapômbeñ hik thô ma nebalon lon lôklokwan.

¹⁰ Nutitin inin ku nena thêthôn vēmam ka nōnēm ku nênem avômalô sa êndên i.

¹¹ *Ma vênj ma thêthôn êtôm thêlôda. Ma min nenan abô kambom esak avômalô vi ami. Ma nipuki lon esak auk mayaliv. Ma min nenan abôyan lôk neja vani ami.

¹² Ma nêmo tinj imbin vênj ba neyabin vênj lôk nali ma inin nômka sapên mavi.

¹³ Ma idum ku mavi ma avômalô tem nebam i ma min hatôm nêkô ek nenan inin abô beñ esak inin êvhavin Yisu Kilisi ami.

Wapômbeñ hik anên thêthôn thô

¹⁴⁻¹⁵ Yalenhavin yangê o kethen oyan. Ma donjom yahakô ek nômla embalon ya lon. Ba intu yahato abô êntêk ek oyala Wapômbeñ anên auk esak yani anên avômalô inin kobom. Yani ma Wapômbeñ lôkmala. Wapômbeñ anên thalalen ma avômalô takatu ba êvhavin. Avômalô takên ma hatôm unyak landin lôk bum vumak takatu ba havalon Wapômbeñ anên abô avanôn lon.

¹⁶ *Avanôn! Êntêk êñ ma nômbeñ. Wapômbeñ hik anên thêthôn thô aêntêk.

* **3:11:** Tit 2:3 * **3:16:** Mak 16:19; Jon 1:14; Kol 1:23

Yani hawa liŋkupik pik ba halêm pik,
 ma Lovak Mathen hik yani thô,
 ba anela êyê yani,
 ma anyô enan yani bên hadên nê pik lôkthô,
 ba nê pik elanô ba êvhavin yani,
 ma Wapômbên hawa yani ba hi hadô hamô
 anên lon lôkmanjin anên.

4

Kêdônwaga abôyan

¹ Lovak Mathen hanaŋ avanôn bin nena habobo pik lo len anên dan ma avômalô doho tem nêmbôlin dômin esak iniŋ êvhavin Wapômbên ba nesopa ngôk takatu ba even ek esau avômalô lôk elanô auk takatu ba halêm anên ngôk.

² Ma avômalô takatu ba ethak esopa ngôk iniŋ abô lôk êv auk hadên avômalô ba enan abô mavi aleba avômalô eson nena thêlô ma avômalô thêthôn. Ma donjom thêlô ma nê abôyan. Thêlô êthôi ba eya ma donjom idum kambom thêthô aleba iniŋ auk mavi bôk habitak hatôm atum la. Thêlô hatôm bok mathanô ba min lenjinmalain ami.

³*Thêlô itip ek avômalô min neja i lôk nejan nôm lomalama ami. Ma donjom Wapômbên hapesan nôm takên ek avômalô takatu ba êvhavin lôk eyala abô avanôn ma neja ek nênem lenjinmavi êndên Wapômbên.

⁴⁻⁵ Howa Wapômbên anên nôm takên ba hoten mek lôk lemmavi ên ma nôm takên tem imbitak mavi. Anêm lemmavi lôk Wapômbên anên abô hadum nôm ên habitak mavi. Aên ba nômkama

* **4:3:** Stt 9:3; Lom 14:6; 1Ko 10:30-31

sapêṇ atu ba Wapômbêṇ hapesaṇ ma mavi. Ba intu miṇ utip ek nômlate ami.

Yisu anêṇ anyô ku mavi

⁶ Onaṇ abô takêṇ katô êndêṇ Wapômbêṇ anêṇ avômalô. Ma nongwaṇ Wapômbêṇ anêṇ abô avanôṇ lôk osopa anêṇ auk mavi takatu ba bôk holaṇô yôv. Êṇ ma avômalô tem nêgê nena o ma Yisu Kilisi anêṇ anyô ku mavi.

⁷⁻⁸ *Miṇ onja kukuthiṇ abôyaṇ ba onaṇ lôk miṇ ondaṇô avôdôṇ nena iniṇ auk thôṇôthôṇ ami. Ôpatu ba hadum ku lomalom a ek nêṁ lôklokwaṇ êndêṇ liṇkupik tem êṁô mavi dokte. Ma donṭom ôpatu ba hadum ku hasopa Wapômbêṇ, yani tem êṁô mavi anôṇ. Wapômbêṇ habutiṇ abô ek nêṁ avômalô sa êṁô pik êntêk. Ba ema ma tem nêṁ i sa aêṇ iyom. Aêṇ ba nundum Wapômbêṇ anêṇ ku ek nosopa yani.

⁹ Êntêk ma abô lôklokwaṇ anôṇ ba avômalô sapêṇ nêṇêṁimbiṇ.

¹⁰ *Alalô lêk aêv maleniṇ hadêṇ Wapômbêṇ. Yani ma Wapômbêṇ atu ba hamô lôkmala ba hêv avômalô sapêṇ bulubiṇ. Ba intu yêlô adum ku lôk vovanik ek nanêṁ avômalô sapêṇ sa ek ôpatu ba hêvhaviṇ ma tem enja bulubiṇ êṇ.

¹¹ Timoti yahanaṇ hadêṇ o nena ôndôṇ avômalô esak nôṁ takêntêk lôk osoṇ i lokwaṇ ek nesopa.

¹² *O ma anyô muk. Ba onaṇ abô mavi iyom lôk undum thêthôṇ ma lemimbiṇ avômalô lôk ôṇêṁimbiṇ Wapômbêṇ ma ôṁô mabuṇ ek avômalô

* **4:7-8:** 1Ti 1:4 * **4:10:** 1Ti 2:3-4 * **4:12:** Tit 2:15

nêgê o ba nesopa vemgwam. Êñ ma avômalô min hatôm nêpôlik esak o ami.

¹³ Osam Wapômbên anên abô êndên avômalô wak nômbên intu sapên lôk onan anên abô bên lôk nêma auk êndên thêlô endeba êtôm wakma atu ba yahayô.

¹⁴ *Plopet enan abô hathak wapôm takatu ba Wapômbên hêv ma avaka etak bahenên hayô hêk o ma min ômbi wapôm êñ thô ami.

¹⁵ Osopa abô êntêk katô oyan ba nêma anêma auk lôkthô ek undum ku êntêk ek avômalô lôkthô nêgê nena anêma hôêvhavên halumbak.

¹⁶ Oyabên nôm takatu ba hudum lôk auk takatu ba hôêv hadên avômalô katô. Ma osopa Wapômbên lôk onan anên abô wak nômbên intu sapên. Êñ ma tem odanêma o bulubên lôk avômalô takatu ba elanô anêma abô.

5

Noyabên nê êvhavên mavi

¹ Onan abô yaô êndên anyô bên atu ba hadum kambom inan honan hadên lemambô. Ma min osan yani ami. Undum mavi êndên nê muk inan hudum hadên mamuyan molok.

² Ma avi bênbên ma undum aên iyom êtôm hudum hadên lemtambô. Ma onja auk mabun esak avi muk inan hudum hadên livômi.

Opalê eyabên avi tôp

³ Avi tôp takatu ba inên avômalô mi ma oyabên thêlô mavi.

* 4:14: 2Ti 1:6

⁴ Ma donptom avi tôp te anêñ nali lôk limi êmô, êñ ma iniñ ku môn anôn ma nindum thêthôn ek neyabin yani êtôm lami lôk limi bôk idum hadên i ek nêwê mavi taksêbôk viyaiñ. Êñ ma tem indum Wapômbên lamavi. Ba intu nundum aên ma miñ nonañ esak abô iyom ami.

⁵ Avi tôp takatu ba iniñ thalalen mi ethak év malenñ hadên Wapômbên bôlôvôn ba wak ma enañ hik yani liñ ek nêm thêlô sa.

⁶ Ma avi tôp takatu ba êbôlêm nôm pik mavimavi lôk idum sek mayaliv, êñ ma iniñ lenvinakupik ma lôkmala ma donptom iniñ dahô bôk hama yôv.

⁷ Ma ôndôn avômalô esak auk takên ek anyô te miñ hatôm enañ nena thêlô ma avômalô kambom ami.

⁸ Ôpatu ba miñ hayabin anên ôdôn katô ami êñ ma anyô kambom. Ma ôpatu ba miñ hayabin anên thalalen katô ami, êñ ma hatôm havôlin dôm ek anên hêvhavin. Yani ma kambom anôn ek nê daluk.

⁹⁻¹⁰ Avi tôp takatu ba iniñ sondabên bôk hatôm 60 ba havôhi ma sêbôk ma êk havin vên i yom ba eyabin iniñ avômena lôk ewa avômalô lon buyan thô ba ithik avômalô mathen venñ lôk év avômalô ewa malain sa lôk idum ku mavi lomaloma wak nômbên intu sapên, êñ ma oto iniñ athên êndôk kapy.

¹¹ Ma miñ oto avi tôp muk iniñ athên êndôk kapy êntêk ami. Thêlônin thethanak tem imbitak bên ba lenjinimbin neja anyô

¹² ma tem nêmbôlin dômin êndên Kilisi ba nepole abô takatu ba bôk ekak yôv. Êñ ma tem nindum

abô.

¹³ *Ba avi tôp muk takêñ ida ethak êmô oyan ba elom even lomalak. Nôm êñ ma kambom. Lôk enañ abô kambom hathak avômalô lôk êv venjñbôlêk yakyak hathak avômalô lôk enañ avômalô iniñ abô loñ kapô bêt. Êñ ma kambom anêt.

¹⁴⁻¹⁵ Doho bôk êvôliñ dômiñ hadêt Yisu ba esopa Sadañ. Aêt ba yahanañ hadêt avi tôp muk ek neja anyô ba nembathu avômena ba neyabin unyak ek nê takatu ba êpôlik hathak alalô tem miñ nenañ abô kambom esak alalô ami ma mi.

¹⁶ Aêt ba ôdôn la iniñ avi tôp te hamô, ma iniñ avi nêñêm yani sa ek miñ nêñêm malain êndêt avômalô êvhavin vi ami. Ma avi tôp takatu ba iniñ avômalô mi ma avômalô êvhavin nêñêm i sa.

Nê bêjbêt iniñ abô

¹⁷⁻¹⁸ *Wapômbêt anêt abô hanañ nena, “Bokmankao atu ba hêv môle sa ma miñ numiñ yani loñ siñ ek enañ nôm ami.” *Lo 25:4* Ma abô yan havin nena, “Anyô ku enja anêt vuli.” Ba intu nônêm vuli mavi êndêt avaka takatu ba eyabin avômalô êvhavin mavi. Ma avaka takatu ba enañ Wapômbêt anêt abô lôk êv auk mavi, ma nônêm iniñ vuli êmôt.

¹⁹⁻²¹ *Timoti, Wapômbêt lo Yisu Kilisi lôk anela mathen lêk êyê o. Aêt ba yahanañ abô lôklokwan hadêt o nena anyô te iyom hanañ avaka te anêt kambom ma miñ ondanô ami. Ju mena lô la enañ ma ondanô nena abô êñ avanôt mena abôyan. Ma

* **5:13:** 2Te 3:11

* **5:17-18:** Mat 10:10; Luk 10:7; 1Ko 9:9

* **5:19-21:** 2Ko 13:1; Ep 5:11

onanj ôpêñ anêñ kambom bêñ êndênj avômalô ek lôkthô atu ba elanjô ma nêkô. Undum aênj êndênj avaka takatu ba idum kambom. Ma anêm anyô mólô te hatôm anyô bêñ ba hadum kambom ma osopa abô êñ iyom.

²² Ma minj ômbi bahem êyômô anyô te kethenj ek imbitak nê êvhavinj ininj anyô bêñ ami. Nôñgô am. Yakô anêñ malainj imbitak ba nêm malainj êndênj o. Ba dô. Ma ômô mabunj.

²³ Timoti, o ma anyô lemhavinj unum nanj iyom. Ma donjom lemvovanj ba hôpôm lijinj bêñ anôñ. Ba intu unum wainj dokte imbinj.

²⁴ Anyô doho idum kambom ba ininj kambom hik i thô hamônj ba avômalô êyê nena tem neja vovanj êndênj waklavônj idum abô. Ma doho idum kambom ba ininj kambom haminj kapô ba avômalô êthônj aleba waklavônj idum abô hayô ma ininj kambom takênj tem injik i thô.

²⁵ Kobom mavi ma aênj iyom. Kobom mavi vi haminj yainj ma vi hêk lonj kapô. Ma donjom waklavônj idum abô ma kobom mavi takênj tem minj imbunji ami.

6

Nê ku nêmo alansi vibinj

¹* Avômalô takatu ba ininj alanj hamô ma nindum mavi êndênj i ek minj avômalô nenanj abô kambom esak yêlôaninj abô lôk Wapômbênj anêñ athênj ami.

²* Ma anyô ku te lôk anêñ alanj thai esopa Wapômbênj, ma ôpêñ minj indum kambom êndênj anêñ alanj ba enanj nena, “Alai ma nê loyanj. Ba minj

* 6:1: Ep 6:5 * 6:2: Plm 16

yamô o vibiñ ami.” Miñ onañ aêñ ami. Anyô ku êñ laimbiñ anêñ alañ êtôm anyô loyañ ba nêñ yani sa êtôm Wapômbêñ anêñ avômalô te. Aêñ ba indum ku mavi êmôn ek ku mavi sapêñ. Nunḡwik auk êñ thô êndêñ avômalô ba onañ lôklokwan ek nesopa.

Avômalô takatu ba leññhaviñ valuseleñ

³* Anyô te hik auk lokbañ thô ma miñ hanañ abô hathak Anyô Bêñ Yisu Kilisi anêñ abô avanôn lôk auk thêthôn ami,

⁴ ôpêñ habôï ba hason nena yani anyô lôk auk bêtñ. Nê êñ ma kêdônḡwaga abôyañ ba êthôn inin kambom paliñ. Lelaik hamô inin auk aleba enañ abô lôk vovak hathak auk lomalama ba leññdan lôk êpêñ vovak ma enañ abô kambom. Thêlô eson nena anyô yañ hawa auk êñ ek indum kambom êndêñ i la.

⁵* Wak nômbêñ intu ma thêlôda idum ba êpôlik hathak thêlôda. Ma Sadañ hawa Wapômbêñ anêñ abô vani hêk i lôk habuliñ inin auk. Thêlô eson nena thêlô êmô thêthôn ba tem thêlô neja valuseleñ bêtñ anôn.

⁶* Ôpatu ba hasopa Wapômbêñ ma miñ makilik lôk la hiki hathak nômkama pik ami, yani tem êmô mavi.

⁷* Alalô alêm pik êntêk oyañ. Ba ama ma tem ana oyañ aêñ iyom.

⁸ Ba intu alalô miñ malenñkilik esak nômkama pik andô. Ma alalôaniñ nôm lôk sôp iyom hamô êñ ma hatôm ek alalô.

* **6:3:** Gal 1:6-9
1Ti 4:8; Hib 13:5

* **6:5:** 2Ti 3:8; 4:4; Tit 1:14
* **6:7:** Jop 1:21

* **6:6:** Plp 4:11-12;

⁹ Ma avômalô leniñ hiki ek neja valu lôk nômkama bêt anôn, ma tem auk êñ êndôk thêlô leniñ lôk êmbôv thêlô ek ini nesak gwasilim. Iniñ auk thethanak êñ habuliñ i aleba hamô lenvin̄kupik lôk dahôlônin̄ seson̄ ba mi.

¹⁰ *Avanôn! Leniñhavin̄ valuselen̄ ma kambom sapên̄ anên̄ vêk. Avômalô doho iniñ auk hathak valuselen̄ habi thethanak ba hadum thêlô etak Wapômbên̄. Êñ ma hatôm bin̄ havatho thêlôda bin̄ daluk lu ba malain̄ bêt.

Loñôndê nasopa

¹¹ *Ma don̄tom o ma Wapômbên̄ anên̄ anyô. Ôsôv ba nu ek nômkambom takên̄. Undum nômkatatu ba Wapômbên̄ lamavi hathak. Ômô thêthôn̄. Osopa Wapômbên̄ anên̄ abô ba nêmbin̄ yani. Lemimbîn̄ avômalô. Ombatho o loñ lôk ômô labali. Ma ondan̄vin̄ emben̄ abô nômbên̄ êñ yam.

¹² *Ma vovak êvhavin̄ êntêk ma nômkavi. Êñ ma nuñgwik vovak endeba onja lôkmala atu ba Wapômbên̄ halam o yôv hathak. Honan̄ anêm hôêvhavin̄ ba avômalô bêt anôn̄ bôk êyê o yôv.

¹³ *Timoti, Wapômbên̄ atu ba hêv lôkmala hadên̄ nômkama nômbên̄ êntêk thai lôk Yisu Kilisi atu ba hadum abô ba hanan̄ avanôn̄ hadên̄ Pontius Pailat ma lêk thai êyê o. Aên̄ ba yahanan̄ abô lôklokwan̄ hadên̄ o nena

¹⁴ osopa abô êñ ma min̄ undum tomben̄ ek anyôla etatale o ami. Undum ku êñ endeba Yisu Kilisi alalôn̄in̄ Anyô Bêt endelêm.

* **6:10:** Ep 5:5 * **6:11:** 2Ti 2:22 * **6:12:** 1Ko 9:25-26; 2Ti 4:7

* **6:13:** Jon 18:36-37

15 *Wapômbên hadum ba waklavôn atu ba Yisu endelêm tem imbitak. Yanida ma alan ba yanida hamô mavi. Yani ma Kiñ iniñ Kiñ ma nê bêngbên iniñ Anyô Bêñ.

16 Yanida tem miñ ema ami. Yani hamô deda atu ba miñ hatôm anyô te ni ebobo ami. Anyô te miñ bôk hayê yani ami. Nê pik iniñ lôklokwan mi ba intu miñ hatôm nêgê Wapômbên ami. Nênem athên bêng êndên yani iyom. Anên lôklokwan da hamô ba tem êmô aên. Avanôn.

Nê lôk valuselen bêng iniñ abô

17 *Nonan êndên nê valuselen bêng takatu ba êmô pik nena, “Nônêm malemim êndên Wapômbên. Yani anyô wapôm mavi ba intu hêv nômkama nômbên êntêk ek alalô leniñmavi. Ma miñ nômbôam esak lôk miñ nônem malemim êndên valuselen lôk nômkama takatu ba tem nê yam yak ami.”

18-19 *Ma onan êndên i ek nisup nômkama mavi lôkthô esak donjom. Lôk nindum mavi lomaloma bêng anôn ba nêmi liñ siñ. Lôk nindum wapôm lôk nêpôpêk iniñ nômkama ek nimbi sam. Nôm takên ma lôkmala anên ôdôn atu ba tem imbitak emben yam ek neja lôkmala anôn.

Timoti eyabiñ anên ku

20 Timoti oyabiñ o ek ku takatu ba êv hadên o. Ômbôliñ dômim esak abô mayaliv lôk auk lokban takatu ba elam nena “auk thêthôn”. Êñ ma abôyan.

21 *Ma avômâlô doho esopa auk lokban êñ ba even mayaliv aleba iniñ êvhaviñ mi.

* 6:15: ALK 17:14 * 6:17: Luk 12:20-21 * 6:18-19: Mat 6:20

* 6:21: 1Ti 1:6; 2Ti 2:18

Wapômbêḡ anêḡ wapôm êmô imbiḡ o.

Wapômbên Anê Abô Mathen
The New Testament in the Malei-Hote Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Maei-Hote long Niugini

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc. and The Malê people

Language: Hotê-Malê (Malei-Hote)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: The Malê people

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Mar 2025 from source files dated 31 Aug 2023

c8e90bc3-6cab-57b1-9a48-04f5f30fe59a